

# TÍNH ĐỘC LẬP CỦA LUẬT SƯ CÔNG - KINH NGHIỆM TỪ ARGENTINA VÀ GỢI MỞ CHO VIỆT NAM

NGUYỄN THANH HẰNG  
Trường Đại học Luật Hà Nội

Nhận bài ngày 13/5/2026. Sửa chữa xong 27/5/2026. Duyệt đăng 05/6/2026.

## Abstract

*Independence is the fundamental prerequisite for a government lawyer institution to function effectively yet it does not arise naturally from the mere declaration of principles in legal texts but must be constructed through concrete institutional mechanisms. This article analyzes Argentina's Cuerpo de Abogados del Estado (CAE) under Law 12.954/1947 across three dimensions of independence: organizational, professional, and interest-based; compares this framework against Vietnam's pilot government lawyer scheme effective 1 October 2026; and proposes institutional recommendations ahead of formal legislative codification.*

**Keywords:** *Cuerpo de Abogados del Estado, dual legal status, government lawyer, independence, rule of law.*

## 1. Đặt vấn đề

Allan Hutchinson có một nhận định rất đáng suy ngẫm: “Luật sư công không chỉ đơn thuần là người đại diện cho cơ quan mình làm việc, như cách luật sư tư nhân đại diện cho thân chủ. Họ còn có bốn phận phục vụ lợi ích công. Và khi lợi ích của cơ quan mâu thuẫn với lợi ích công, thì lợi ích công phải được đặt lên hàng đầu.” (Hutchinson, A. C., 2009). Từ nhận định ấy, một câu hỏi được đặt ra: cần có những điều kiện nào để luật sư công thực sự làm tròn bốn phận mà không phải chịu hậu quả bất lợi. Câu trả lời chính là tính độc lập: độc lập về tổ chức, chuyên môn và lợi ích. Tuy nhiên, việc ghi nhận nguyên tắc độc lập trên văn bản mới chỉ là điều kiện cần, để nguyên tắc ấy thực sự sống động trong thực tiễn thì không thể thiếu những cơ chế bảo đảm. Chính vì thế, bài viết tiến hành so sánh tính độc lập trong khuôn khổ thí điểm luật sư công Việt Nam với mô hình Đoàn Luật sư Nhà nước Argentina (CAE) theo Luật 12.954/1947 qua đó nhận diện những khoảng trống và đề xuất các kiến nghị hoàn thiện.

## 2. Nội dung nghiên cứu

### 2.1. Tính độc lập – yêu cầu cốt lõi của chế định luật sư công và kinh nghiệm từ Argentina

#### 2.1.1. Tính độc lập – yêu cầu tất yếu xuất phát từ địa vị pháp lý kép

Tại Việt Nam, Nghị quyết của Quốc hội về thực hiện thí điểm chế định luật sư công có hiệu lực từ ngày 01/10/2026 đến hết ngày 30/9/2028 là bước đi cụ thể hóa tinh thần Nghị quyết số 27-NQ/TW. Nghị quyết lần đầu tiên xác lập định nghĩa pháp lý chính thức về luật sư công tại khoản 1 Điều 2: “*Luật sư công là cán bộ, công chức, viên chức, sĩ quan Công an nhân dân, sĩ quan Quân đội nhân dân, cán bộ thuộc doanh nghiệp Nhà nước được cơ quan có thẩm quyền cấp Chứng chỉ hành nghề luật sư thực hiện các hoạt động có tính chất pháp lý nhằm bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của Nhà nước theo quy định của pháp luật.*” Định nghĩa này xác định rõ hai đặc trưng phân biệt luật sư công với các chức danh pháp lý khác: một mặt, luật sư công là thành viên trong bộ máy nhà nước, có tư cách hành nghề luật sư với nhiệm vụ bảo vệ lợi ích Nhà nước; mặt khác, khoản 1 Điều 2 cũng loại trừ rõ ràng viên chức trợ giúp viên pháp lý khỏi phạm vi của chế định này. Tại Argentina, Điều 1 Luật số 12.954 năm 1947 định nghĩa Đoàn Luật sư Nhà nước (*Cuerpo de Abogados del Estado*, viết tắt là CAE) như một cơ quan luật sư nhà nước, với nhiệm vụ “*tư vấn pháp lý và đại diện trước tòa án cho nhánh Hành pháp cùng tất cả các cơ quan*

Email: [hangnt\\_hcnn@gmail.com](mailto:hangnt_hcnn@gmail.com).

*cấu thành bộ máy chính quyền*". Điều 9 của Luật này còn khẳng định CAE là *"một nghề nghiệp đặc biệt trong nền hành chính, có thang bậc riêng"*, điều đó có nghĩa là luật sư nhà nước Argentina không đơn thuần chỉ là những công chức làm thêm công việc pháp lý, mà họ có một chức danh nghề nghiệp cụ thể, với tiêu chuẩn riêng, cơ chế đãi ngộ riêng và con đường phát triển sự nghiệp riêng biệt (Saravia, B., 2022). Đặt hai định nghĩa bên cạnh nhau, có thể thấy một điểm chung: một mặt, luật sư công là công chức, được tuyển dụng, hưởng lương từ ngân sách nhà nước, chịu sự quản lý hành chính của cơ quan chủ quản và tuân thủ nguyên tắc thứ bậc, phục tùng trong quan hệ công vụ; mặt khác, họ cũng là người hành nghề luật, được đào tạo bài bản, có chứng chỉ hành nghề, và chịu sự điều chỉnh của các chuẩn mực đạo đức nghề nghiệp trong mọi hoạt động tư vấn cũng như tranh tụng. Chính sự song trùng này tạo nên địa vị pháp lý kép, một đặc trưng rất riêng của chế định luật sư công. Khác với luật sư tư nhân và cũng khác với công chức pháp chế thuần túy, luật sư công buộc phải dung hòa hai chiều trách nhiệm: vừa trung thành với cơ quan nhà nước nơi mình làm việc và hưởng lương, vừa tuân thủ chuẩn mực độc lập của nghề luật. Từ những phân tích trên, có thể thấy tính độc lập chính là yêu cầu trung tâm và tất yếu của chế định luật sư công. Tuy nhiên, cần hiểu đúng: đây không phải là một đặc quyền dành riêng cho cá nhân luật sư, mà là điều kiện tiên quyết để toàn bộ chế định này có thể vận hành đúng chức năng. Nói cách khác, nếu thiếu độc lập, luật sư công sẽ không thể làm tròn vai trò phục vụ lợi ích công. Chính vì tầm quan trọng đó, tính độc lập cần được bảo đảm trên nhiều chiều khác nhau, mỗi chiều độc lập tương ứng với một nhóm nguy cơ cụ thể, có khả năng ảnh hưởng trực tiếp đến sự độc lập của luật sư công khi hành nghề. Để có thể phân tích một cách hệ thống, bài viết xác định ba chiều độc lập cần được bảo đảm đồng thời, bao gồm: 1) *Độc lập về tổ chức*: Cơ quan nơi luật sư công làm việc không đồng thời là cơ quan kiểm soát nội dung ý kiến pháp lý của họ. 2) *Độc lập về chuyên môn*: Luật sư công có quyền đưa ra ý kiến pháp lý một cách khách quan và phải được bảo vệ một cách thực chất khi ý kiến đó trái với ý muốn của lãnh đạo cơ quan. 3) *Độc lập về lợi ích*: luật sư công chỉ phục vụ một thân chủ duy nhất là Nhà nước, họ không đồng thời tư vấn cho tư nhân, không giữ cổ phần trong doanh nghiệp liên quan và không có động cơ cá nhân khiến ý kiến pháp lý bị tác động. Ba chiều độc lập này có quan hệ nền tảng, bổ trợ lẫn nhau và không thể thay thế cho nhau. Bởi lẽ, nếu thiếu độc lập về tổ chức, cơ quan chủ quản hoàn toàn có thể vô hiệu hóa độc lập chuyên môn ngay từ khâu kiểm soát con đường thăng tiến của luật sư công. Ngược lại, dù độc lập chuyên môn có được tuyên bố một cách trang trọng đến đâu, nó cũng sẽ chỉ còn là hình thức nếu bản thân luật sư công đặt lợi ích cá nhân lên trên lợi ích của Nhà nước.

## 2.1.2. Mô hình Argentina - Thể chế hóa tính độc lập của luật sư công

### a. Độc lập tổ chức - cơ quan sử dụng không đồng thời là cơ quan chỉ đạo chuyên môn

Theo Luật số 12.954 năm 1947, luật sư nhà nước Argentina được tổ chức thành Đoàn Luật sư Nhà nước, đặt dưới sự chỉ đạo chuyên môn thống nhất của Văn phòng Tổng Luật sư Nhà nước (*Procuración del Tesoro de la Nación*). Văn phòng này không thuộc bất kỳ Bộ hay cơ quan hành chính nào trong nhánh Hành pháp. Điều này đồng nghĩa với việc dù luật sư công được bố trí làm việc tại Bộ nào, quyền chỉ đạo về nội dung ý kiến chuyên môn pháp lý vẫn đảm bảo sự độc lập bởi cơ quan sử dụng luật sư công và cơ quan chỉ đạo chuyên môn là hai chủ thể hoàn toàn khác nhau (Goett, H., 2020). Trụ cột bảo đảm sự độc lập của toàn hệ thống là cơ chế bổ nhiệm Tổng Luật sư Nhà nước (*Procurador del Tesoro*) do Thượng viện phê chuẩn (Điều 2 Luật 12.954). Về mặt tổ chức, Điều 3 Luật 12.954 thiết kế CAE theo mô hình hai cấp. Ở cấp trung ương là Tổng cục, đặt trụ sở tại Văn phòng Tổng Chương lý Quốc gia (*Procuración del Tesoro de la Nación*). Ở cấp thứ hai là các Đơn vị đại diện (*Delegaciones*), được đặt ngay tại từng Bộ và cơ quan hành chính thuộc thẩm quyền quốc gia. Điều 8 Luật 12.954 quy định rất rõ ràng sự phân tách hai chiều: về mặt hành chính, các Đơn vị đại diện phụ thuộc vào cơ quan chủ quản nơi được bố trí, chẳng hạn như chấm công, điều kiện làm việc và các thủ tục hành chính nội bộ. Nhưng về mặt chuyên môn, các đơn vị lại phụ thuộc hoàn toàn vào Tổng cục. Sự phân tách này chính là cơ chế nền tảng bảo đảm tính độc lập: lãnh đạo Bộ không có thẩm quyền chỉ đạo nội dung ý kiến pháp lý, đồng thời cũng không thể lấy quyền quản lý hành chính để gây sức ép lên hoạt động chuyên môn của luật sư công. Bên cạnh đó, Điều 27 và Điều 66 Luật 24.946/1998 (Luật Tổ chức viện kiểm sát) còn quy định

việc tách bạch chức năng đại diện Nhà nước trong tố tụng và tư vấn pháp lý thường xuyên cho nhánh Hành pháp khỏi Viện kiểm sát, giao toàn bộ cho CAE đảm nhận, nhờ đó bảo đảm sự thống nhất về đầu mối pháp lý của Nhà nước. Tầm quan trọng thực tiễn của thiết chế này được minh chứng cụ thể qua vụ kiện YPF: chính Văn phòng Tổng Luật sư Nhà nước là cơ quan trực tiếp đại diện và bảo vệ lợi ích của Nhà nước Argentina trước Tòa phúc thẩm Liên bang Khu vực 2 -Hoa Kỳ trong tranh chấp liên quan đến phán quyết sơ thẩm năm 2023 buộc Argentina bồi thường tới 16,1 tỷ USD cho các quỹ Petersen và Eton Park - vụ kiện được đánh giá là một trong những tranh chấp lớn nhất mà Argentina phải đối mặt trước tòa án nước ngoài (La Nación, 2026).

*b. Độc lập chuyên môn - Sự tách bạch quản lý hành chính và chuyên môn, bảo vệ quyền bảo lưu ý kiến*

Cơ chế bảo đảm độc lập chuyên môn được quy định tại Điều 8 Luật 12.954, thẩm quyền quản lý được phân chia rõ ràng thành hai phạm vi: Bộ chủ quản chỉ có thẩm quyền quản lý hành chính đối với Luật sư Nhà nước, toàn bộ chỉ đạo chuyên môn thuộc thẩm quyền của Tổng Luật sư Nhà nước thông qua hệ thống hướng dẫn pháp lý thống nhất. Sự phân định này tạo ra cơ chế phân chia trách nhiệm minh bạch: Luật sư Nhà nước chịu trách nhiệm về tính đúng đắn pháp lý của ý kiến tư vấn; lãnh đạo cơ quan chịu trách nhiệm về quyết định hành chính cuối cùng, dù quyết định đó có hay không theo ý kiến pháp lý đã được cung cấp. Cấu trúc này giúp giảm thiểu khả năng lãnh đạo cơ quan gây sức ép lên nội dung ý kiến pháp lý thông qua công cụ quản lý hành chính. Bên cạnh đó, Luật 12.954 còn bảo đảm tính độc lập chuyên môn thông qua một hệ thống quản lý nghề nghiệp riêng biệt cho CAE. Theo Điều 9, Luật sư Nhà nước thuộc một ngạch nghề nghiệp đặc thù (*carrera especial*) với thang bậc riêng; việc thăng tiến phải tuân thủ nghiêm ngặt thứ tự thứ bậc và chỉ được thực hiện khi có báo cáo thuận lợi từ việc thanh tra. Bên cạnh đó, Điều 10 cũng quy định ngoài thứ bậc chức vụ, còn tồn tại một bậc cá nhân được thăng tiến sau mỗi năm năm. Toàn bộ cơ chế này bảo đảm rằng việc đánh giá, thăng tiến một Luật sư Nhà nước đều do hệ thống CAE quyết định, không thuộc thẩm quyền của lãnh đạo Bộ chủ quản, từ đó loại bỏ áp lực hành chính có thể tác động lên hoạt động chuyên môn trong thực tiễn.

*c. Độc lập lợi ích - phục vụ độc quyền và xây dựng bản sắc nghề nghiệp*

Điều 21 Luật 12.954 quy định: “*Luật sư Nhà nước không được kiêm nhiệm với chức danh luật sư (dù có thù lao hay không) tại các doanh nghiệp tư nhân, doanh nghiệp dịch vụ công ích hoặc các đơn vị cung ứng cho Nhà nước.*” Một luật sư đồng thời phục vụ thân chủ tư nhân và tư vấn cho Nhà nước không thể bảo đảm rằng xung đột lợi ích sẽ không xảy ra nên quy định này cũng giúp loại bỏ ngay từ đầu điều kiện làm phát sinh xung đột đó. Đối lại, Điều 9, 10 và 18 xác lập chế độ đãi ngộ riêng: thang bậc nghề nghiệp đặc thù, bậc cá nhân và mức lương tương đương với chức danh nghề nghiệp. Nhà nước chấp nhận chi trả mức thu nhập cạnh tranh để đổi lấy sự tận tâm toàn thời gian và loại trừ khả năng lợi ích nghề nghiệp bên ngoài chi phối hoạt động tư vấn pháp lý cho khu vực công. Tuy nhiên, nguyên tắc phục vụ độc quyền mới chỉ giải quyết chiều lợi ích kinh tế trực tiếp. Một rủi ro lớn hơn là sự đồng hóa khi Luật sư Nhà nước dần tiếp nhận tư duy và ưu tiên của cơ quan chủ quản thay vì nhìn nhận vấn đề pháp lý từ góc độ lợi ích Nhà nước độc lập. Để đối phó với rủi ro này, Argentina xây dựng một hệ thống tuyển dụng và đào tạo tập trung nhằm hình thành bản sắc nghề nghiệp riêng. Trường Đào tạo Luật sư Nhà nước (ECAE), thành lập năm 1994 theo Nghị định 754/94 và được mở rộng chức năng theo Nghị định 808/2021, đảm nhận đồng thời ba nhiệm vụ: tổ chức tuyển dụng qua thi cạnh tranh độc lập, đào tạo ban đầu và đào tạo thường xuyên. Chương trình chuyên sâu ABOGAR với hai hướng chuyên ngành: tư vấn pháp lý Nhà nước và tranh tụng Nhà nước tiếp tục củng cố nền tảng nhận thức và giá trị nghề nghiệp chung cho toàn đội ngũ, bảo đảm rằng bản sắc nghề nghiệp của Luật sư Nhà nước được định hình bởi hệ thống CAE, không phải bởi cơ quan chủ quản (Procuración del Tesoro de la Nación, 2019). Nhìn tổng thể, ba chiều độc lập trong mô hình luật sư nhà nước của Argentina cấu thành một hệ thống có tính liên thông: mỗi chiều giải quyết một nguy cơ khác nhau. Tính bền vững của mô hình này được kiểm chứng qua gần 80 năm vận hành của CAE qua nhiều chính quyền với định hướng chính sách khác nhau. Kinh nghiệm đó mang ý nghĩa tham chiếu trực tiếp đối với Việt Nam: bảo đảm tính độc lập của luật sư công đòi hỏi những cơ chế cụ thể và có khả năng thực thi, không thể chỉ được ghi nhận ở cấp độ nguyên tắc trong văn bản quy phạm pháp luật.

## **2.2. Tính độc lập của mô hình luật sư công tại Việt Nam - Những khoảng trống cần lấp đầy từ bài học kinh nghiệm của Argentina**

Chế định luật sư công của Việt Nam bắt đầu được thí điểm từ ngày 01/10/2026 tại 8 Bộ và 10 tỉnh, thành phố theo Kết luận số 23-KL/TW ngày 7/4/2026 của Bộ Chính trị. Đây là bước chuyển quan trọng trong tư duy pháp lý bởi lần đầu tiên, Nhà nước chính thức thừa nhận sự cần thiết của một đội ngũ đại diện pháp lý chuyên trách, có tư cách hành nghề luật sư, phục vụ lợi ích công ngay trong bộ máy hành chính. Tuy nhiên, việc ghi nhận nguyên tắc trên văn bản mới chỉ là điều kiện cần. Khi đối chiếu khuôn khổ thí điểm hiện hành với kinh nghiệm từ mô hình Argentina, có thể thấy cả những điểm tích cực đáng ghi nhận lẫn những khoảng trống cần được tiếp tục hoàn thiện để từ đó bảo đảm tính độc lập của luật sư công không chỉ trên lý thuyết mà còn trong thực tế.

### **2.2.1. Tính độc lập về tổ chức**

Điều 9 Nghị quyết thí điểm quy định: *"Căn cứ vào nhu cầu thực tế sử dụng luật sư công, cơ quan quản lý trực tiếp có văn bản đề nghị Bộ Tư pháp cấp Chứng chỉ hành nghề luật sư cho người có đủ tiêu chuẩn theo quy định của Nghị quyết này."* Theo đó, thẩm quyền cấp và thu hồi chứng chỉ hành nghề thuộc về Bộ Tư pháp, không phải cơ quan trực tiếp sử dụng luật sư công. Đây là điểm neo có ý nghĩa, tạo ra một mối liên hệ giữa luật sư công với một cơ quan ngoài cơ quan chủ quản trong việc kiểm soát điều kiện hành nghề. Tuy nhiên cần lưu ý rằng, theo Điều 9 quyền đề nghị cấp chứng chỉ vẫn xuất phát từ cơ quan quản lý trực tiếp còn Bộ Tư pháp ở vị trí phê duyệt. Hơn nữa, khoản 3 Điều 2 và Khoản 7 Điều 18 Nghị quyết xác định cơ quan quản lý trực tiếp luật sư công vẫn là cơ quan nơi họ làm việc và hưởng lương nên về mặt cơ cấu tổ chức, luật sư công vẫn là nhân sự của cơ quan chủ quản. Việt Nam hiện chưa có cơ quan nào tương đương Văn phòng Tổng Luật sư Nhà nước của Argentina nên không có chủ thể nào đủ thẩm quyền và vị thế để ban hành hướng dẫn pháp lý có tính bắt buộc đối với toàn bộ đội ngũ luật sư công, bảo đảm tính thống nhất về chỉ đạo chuyên môn trên toàn hệ thống. Trong giai đoạn thí điểm, có thể giao thẩm quyền ban hành hướng dẫn pháp lý có tính bắt buộc về phương pháp tư vấn, tiêu chuẩn chất lượng ý kiến pháp lý, quy trình xử lý các tình huống xung đột giữa chỉ đạo hành chính và yêu cầu pháp lý cho Cục Hỗ trợ Tư pháp thuộc Bộ Tư pháp. Về dài hạn, quá trình soạn thảo Luật Luật sư sửa đổi nên xem xét thành lập Cục Luật sư Nhà nước trực thuộc Bộ Tư pháp, đảm nhận đồng thời hai chức năng: chỉ đạo chuyên môn thống nhất toàn hệ thống và tiếp nhận phản ánh về can thiệp chuyên môn trái pháp luật. Hướng đi này về cơ bản tiếp thu nguyên tắc tổ chức của CAE Argentina, tách biệt chỉ đạo chuyên môn khỏi cơ quan được tư vấn trong khuôn khổ cơ cấu hành chính hiện hành của Việt Nam.

### **2.2.2. Tính độc lập về chuyên môn**

Nghị quyết thí điểm đặt nền tảng đúng hướng khi xác lập tại Điều 3 các nguyên tắc hoạt động của luật sư công, trong đó có *"độc lập, trung thực, tôn trọng sự thật khách quan"*. Đặc biệt, điểm g khoản 1 Điều 12 ghi nhận quyền được bảo lưu ý kiến pháp lý từ chối thực hiện chỉ đạo trái pháp luật, một bước tiến đáng ghi nhận trong bối cảnh văn hóa thứ bậc hành chính vốn đề cao nguyên tắc phục tùng. Tuy nhiên, khoảng cách giữa quyền được tuyên bố và quyền được bảo vệ thực chất là rất lớn. Điểm g khoản 1 Điều 12 ghi nhận quyền bảo lưu ý kiến nhưng hoàn toàn thiếu vắng cơ chế bảo vệ luật sư công khỏi các hình thức hành chính phi chính thức thông qua đánh giá mức độ hoàn thành nhiệm vụ, điều chuyển vị trí công tác... Đồng thời, tại Điều 9 quy định chứng chỉ hành nghề được cấp theo đề nghị của cơ quan quản lý trực tiếp cũng sẽ tạo ra sự phụ thuộc ngay từ khâu duy trì điều kiện hành nghề. So với mô hình Argentina, khoảng trống rõ nhất là sự vắng mặt của cơ chế tự quản nghề nghiệp. Hiện nay chúng ta chưa có bộ tiêu chí đánh giá chuyên môn độc lập, việc thăng tiến của luật sư công vẫn phụ thuộc vào đánh giá của lãnh đạo cơ quan chủ quản. Nên chăng, Nghị định hướng dẫn thi hành Nghị quyết cần bổ sung hai cơ chế bảo vệ: *Thứ nhất*, cấm cấm đưa nội dung ý kiến tư vấn vào tiêu chí đánh giá hoàn thành nhiệm vụ của luật sư công; việc đánh giá chuyên môn phải dựa trên chất lượng pháp lý của ý kiến chứ không phải dựa trên mức độ phù hợp của ý kiến với ý chỉ lãnh đạo. *Thứ hai*, cần thiết lập kênh báo cáo độc lập lên Bộ Tư pháp khi luật sư công bị gây sức ép buộc thay đổi nội dung ý kiến pháp lý, đồng thời quy định trách nhiệm cá nhân của lãnh đạo cơ quan khi ban hành quyết định hành

chính trái với ý kiến pháp lý đã được cung cấp bằng văn bản khi hậu quả pháp lý thực tế xảy ra. Hai cơ chế này học tập trực tiếp từ nguyên tắc phân định trách nhiệm của Điều 8 Luật 12.954 Argentina: luật sư chịu trách nhiệm về ý kiến pháp lý, lãnh đạo chịu trách nhiệm về quyết định cuối cùng.

### 2.2.3. Tính độc lập về lợi ích

Điểm a khoản 1 Điều 4 Nghị quyết nghiêm cấm luật sư công “*cung cấp dịch vụ pháp lý cho khách hàng ngoài khu vực Nhà nước*” được tái khẳng định tại điểm c khoản 2 Điều 12 Nghị định này như một nghĩa vụ nghề nghiệp. Quy định này tiếp cận đúng tinh thần nguyên tắc phục vụ độc quyền, ngăn chặn sự đe dọa về xung đột lợi ích được ghi nhận tại Điều 21 Luật 12.954 Argentina. Tuy nhiên, Nghị quyết chưa làm rõ việc nghiêm cấm này có bao gồm các trường hợp như tư vấn pháp lý không thu thù lao cho người thân, tham gia hội đồng tư vấn của tổ chức phi lợi nhuận... Từ kinh nghiệm của Argentina cho thấy các quan hệ nghề nghiệp không mang tính thương mại công khai thường là nơi phát sinh những xung đột lợi ích khó nhận diện nhất vì chúng không có hình thức rõ ràng của một giao dịch có thù lao. Ngoài ra, điểm a khoản 1 Điều 4 hiện không kèm theo chế tài cụ thể, khiến quy định cấm thiếu cơ chế bảo đảm thực thi. Về đào tạo, Điều 7 Nghị quyết quy định chương trình đào tạo ban đầu 3 tháng hoặc 6 tại Học viện Tư pháp. Đây là bước đi đúng hướng tuy nhiên, chương trình hiện chưa được thiết kế một cách chuyên biệt giữa luật sư công và luật sư tư. Đối với luật sư công, cần có những nội dung bắt buộc về đạo đức nghề nghiệp đặc thù của luật sư công hay những nội dung về kỹ năng bảo vệ ý kiến pháp lý khi đối mặt với áp lực hành chính. Nếu không bổ sung những nội dung này, chương trình đào tạo có nguy cơ chỉ tạo ra công chức được cấp thêm chứng chỉ hành nghề, thay vì những luật sư công có tư duy và bản lĩnh nghề nghiệp thực sự. Để khắc phục các hạn chế trên, cần điều chỉnh theo một số hướng: *Về phạm vi kiêm nhiệm*, văn bản hướng dẫn cần quy định rõ ràng việc nghiêm cấm *cung cấp dịch vụ pháp lý cho khách hàng ngoài khu vực Nhà nước* áp dụng cho mọi hình thức hành nghề pháp lý ngoài khu vực Nhà nước, bất kể có thu thù lao hay không và bất kể đối tượng là tổ chức phi lợi nhuận hay cá nhân. Đồng thời việc nghiêm cấm này cũng cần gắn với chế tài cụ thể như thu hồi chứng chỉ hành nghề, xử lý kỷ luật theo pháp luật về cán bộ, công chức hay công khai thông tin vi phạm. *Về đào tạo*, Học viện Tư pháp cần xây dựng lại chương trình theo hướng chuyên sâu riêng biệt và bổ sung các nội dung bắt buộc về đạo đức nghề nghiệp, kỹ năng bảo vệ ý kiến pháp lý đối với luật sư công. Cuối cùng, dữ liệu thu thập trong giai đoạn thí điểm 2026 - 2028 cần được hệ thống hóa và sử dụng làm cơ sở thực tiễn cho việc xây dựng chế định luật sư công chính thức sau giai đoạn thí điểm.

### 3. Kết luận

Gần 80 năm trước, Argentina ban hành Luật 12.954 như cách chấp nhận nhìn vào một sự thật: Nhà nước cũng có thể thua kiện. Điều này trở thành nỗi đau đầu cho nhiều quốc gia khác và cũng là kinh nghiệm để Việt Nam bắt đầu hành trình xây dựng đội ngũ luật sư công của mình. Điều mà kinh nghiệm CAE chứng minh không phải là Argentina đã tạo ra một thiết chế hoàn hảo cho luật sư công mà là họ đã kiên trì duy trì ba điều kiện cốt lõi suốt gần tám thập kỷ: tách bạch chỉ đạo chuyên môn khỏi quản lý hành chính, bảo vệ người dám nói điều không được lòng lãnh đạo và xây dựng bản sắc nghề nghiệp đủ mạnh để chống lại sự đồng hóa. Khuôn khổ thí điểm luật sư công của Việt Nam cũng đã có những nhận thức đúng về vấn đề này. Giai đoạn 2026 - 2028 không chỉ là thời gian để thử nghiệm mà là thời gian để quyết định: liệu luật sư công Việt Nam sẽ trở thành người bảo vệ lợi ích Nhà nước một cách độc lập, hay chỉ là một chức danh mới trong bộ máy cũ.

#### Tài liệu tham khảo

- Goett, H. (2020). *El CAE y su Escuela*. Procuración del Tesoro de la Nación. <https://www.argentina.gob.ar/procuraciondeltesoro/cae/el-cae-y-su-escuela>.
- Hutchinson, A. C. (2009). *In the Public Interest: The Responsibilities and Rights of Government Lawyers*. *German Law Journal*, 10, No. 7.
- La Nación (2026). *Nuevo apoyo de Estados Unidos a la Argentina en el juicio por YPF*. <https://www.lanacion.com.ar/economia/nuevo-apoyo-de-estados-unidos-a-la-argentina-en-el-juicio-por-ypf-nid14032026/>.
- Procuración del Tesoro de la Nación (2019). *Especialización en Abogacía del Estado - ABOGAR*. <https://www.argentina.gob.ar/procuraciondeltesoro/eca/academicas/formacion/especializacion>.
- Procuración del Tesoro de la Nación. *Cuerpo de Abogados/as del Estado*. Gobierno de Argentina. <https://www.argentina.gob.ar/procuraciondeltesoro/cae/cuerpo-de-abogados-as-del-estado>.
- Saravia, B. (2022). *El Cuerpo de Abogados del Estado: Importancia y funciones*. *La coordinación de los servicios jurídicos*. Broquel. <https://broquel.ptn.gob.ar/2022/12/12/el-cuerpo-de-abogados-del-estado-importancia-y-funciones-la-coordinacion-de-los-servicios-juridicos/>.